

IZHODIŠČA ZA OPIS STANJA NARAVNIH VREDNOT:

Stanje NV naj bo napisano objektivno in naj izraža dejstva opažena na terenu. Poudarek pri opisu stanja mora biti na ogroženosti NV (ali jo kaj ogroža, kaj jo ogroža, kako zelo je ogrožena,...).

HIDROLOŠKE NV: VODOTOKI

1. **Voda:** Prisotnost vode in višina vodostaja na dan ogleda (presušitve, majhna količina vode...).

2. Stanje struge:

Opis naravnih procesov in človekovih posegov:

- struga v naravnem okolju,
- pregrade v strugi potoka: odvzemi vode (zaježitve za MHE, črpališča, namakalni sistemi, mlini, jezovi, pragovi),
- spremembe smeri struge (regulacije, spremembe smeri struge),
- točke onesnaževanja (izpusti iz centralnih čistilnih naprav, industrijskih obratov, industrijskih con, individualna kanalizacija...).

3. Stanje obrežja:

Opis naravnih procesov in človekovih posegov:

- naravno stanje brežine ali utrjevanje brežine (deli brežine, ki so utrjeni s škarpami, kamnometi, nasutji gradbenega materiala),
- obrežna vegetacija: sklenjena naravno ohranjena vegetacija, ali poseki obrežne vegetacije (selektivni posek vegetacije, posekana in odstranjena v celoti),
- prisotnost protipoplavnih nasipov.

4. Stanje širše okolice vodotoka:

- Poseljenost ali posamezni objekti ob vodotoku (naselja, vikendi, posamezne lovske kočje, mlini, žage, ribogojnice, MHE...),
- infrastruktura ob vodotoku (pešpoti, prometnice, mostovi, brvi, elektrovi, vodovodi, gozdne vlake, skladišča, parkirišča, kamnolomi...),
- divja odlagališča v in ob vodotoku (nasutja izkopne zemljine, gradbenega materiala, kosovnih odpadkov, nevarnih odpadkov...),
- melioracije in drenažiranje poplavnih travnikov ob vodotoku,
- mesta odvzemov voda iz vodotoka.

5. Ogroženost vodotoka:

- širjenje ceste,
- gradnja MHE,
- obnova starih mlinov,
- pozidava z vikendi,
- črna odlagališča odpadkov...

IZVIRI / PONORI

1. **Voda:** Prisotnost vode in višina vodostaja na dan ogleda (presušitve, majhna količina vode...).

2. Stanje izvira:

Opis naravnih procesov in človekovih posegov:

- zasipi, utrjevanje, perišče, napajališče,
- **odvzemi vode** (zajetje za vodovod, MHE, ribogojnice, vrtine v zaledju, ki so vplivale na izdatnost tega izvira...),
- **sprememba rabe tal** ob izviru in njegovem zaledju (poseki vegetacije, infrastruktura (ceste, vlake, nasipi).

3. Ogroženost izvira:

- izvir predviden za zajetje pitne vode,
- načrtovane prometnice ob izviru,
- črna odlagališča odpadkov...

SLAPOVJE

1. **Voda:** Prisotnost vode na dan ogleda (slap presušen, majhna količina vode,...).

2. Stanje slapovja:

Naravno stanje ali opisani posegi človeka v:

- **morfologijo** slapovja (zasipi, utrjevanje brežin, nadelava cest, gozdnih vlak, pešpoti...),
- **odvzemi vode** (zajetje za vodovod, MHE, ribogojnice).

3. Ogroženost slapovja:

- načrti za prihodnost (pešpoti, kanjonig, razgledne ploščadi).

JEZERA

1. **Voda:** Prisotnost vode in višina vodostaja na dan ogleda (presušitve, majhna količina vode...).

2. Stanje obrežja:

- Naravno stanje obrežja ali utrjevanje brežine (deli brežine, ki so utrjeni s škarpami, kamnometi, nasutji gradbenega materiala, ugreznine),
- obrežna vegetacija: naravno stanje ali poseki obrežne vegetacije (naravno ohranjena vegetacija, selektivni posek vegetacije, posekana in odstranjena v celoti).

3. Stanje širše okolice jezera:

- Poseljenost ali posamezni objekti ob jezeru (naselja, vikendi, posamezne ribiške koče, mlini, žage, ribogojnice...),
- infrastruktura ob vodotoku (ceste, pešpoti, gozdne vlake, parkirišča...),
- divja odlagališča ob jezeru (nasutja izkopne zemljine, gradbenega materiala, kosovnih odpadkov, nevarnih odpadkov...)
- melioracije in drenažiranje travnikov ob jezeru.

4. Ogroženost jezera:

- širjenje ceste,
- pozidava z vikendi,
- črna odlagališča odpadkov...

GEOLOŠKE NARAVNE VREDNOTE

Stanje geološkega pojava ocenjujemo glede na naravne procese in vpliv antropogenih

posegov na geološki pojav:

- **stanje na dan ogleda** (zaraščeno, zasuto, prekopano, prekrito, uničeno...);
- **stanje širše okolice geološkega pojava, če lahko vpliva na lastnosti geološkega pojava:** poseljenost ali posamezni objekti, sprememba rabe tal, infrastruktura (kamnolomi, prometnice, mostovi, pešpoti, brvi, elektrovi, vodovodi, gozdne vlake, skladišča, parkirišča, ...);
- **ogroženost geološkega pojava:** zaraščanje profilov, erozija, črna odlagališča odpadkov, nepravilno odzemanje mineralov ali fosilov iz nahajališča;
- **načrtovani posegi:** širitev infrastrukturnih objektov (ceste, železnice, kamnolomi, ...).

EKOSISTEMSKESKE, BOTANIČNE IN ZOOLOŠKE NV:

- opis **trenutnih razmer habitata vrste, habitatnega tipa oz. ekosistema** ;
- spremembe v strukturi razvojnih faz;
- kvantitativno vrednotenje populacije (če je mogoče);
- ocena trenda populacije (če je mogoče);
- izvajanje kmetijske rabe z vplivom na NV (prekomerno gnojenje, oranje travnikov, prisotnost nitrofilnih vrst);
- ogroženost NV - dejavniki ogrožanja (na lokaciji, ob lokaciji vendar z daljinskim vplivom);
- prisotnost invazivnih tujerodnih vrst (vrsta, številčnost, širjenje).

DREVESNE NV:

Pri drevesih se preveri v kakšnem stanju je drevo, njegova krošnja, deblo in koreničnik, kakšno je rastišče... Preveri oz. opiše se:

- drevo še stoji / je drevo posekano;
- v drevo je udarila strela;
- drevo je bilo obžagano, obglavljeno;
- drevo je sanirano;
- krošnja drevesa se suši;
- rastišče drevesa je založeno z različnimi stvarmi, rastišče je zabetonirano,...
- ali drevo ogroža ljudi, zgradbe,...